

10 ביוני 2014

אזרח אמריקאי ממוצא ירדני/פלסטיני נמנה על מבצעי פיגוע התאבדות מורכב נגד כוחות משטר אסד בשורות ארגון ג'בהת אלנצרה, שלוחת אלקאעדה בסוריה.

מימין: מחבל, המכונה אבו הרירה האמריקאי, שביצע פיגוע ההתאבדות נגד הצבא הסורי באמצעות משאית תופת.
משמאל: הפיצוץ שנגרם בעקבות הפיגוע (טוויטר)

כללי

1. ב-25 במאי 2014 השתתף אזרח אמריקאי ממוצא ירדני/פלסטיני המכונה אבו הרירה האמריקאי בפיגוע התאבדות מורכב נגד מחסומים/עמדות של הצבא הסורי. הפיגוע בוצע ע"י ג'בהת אלנצרה, שלוחת אלקאעדה בסוריה באמצעות ארבע משאיות נפץ, שהתפוצצו במקביל. ב-31 במאי 2014 הודיע משה"ח האמריקאי, כי נחשפה זהותו של מי שביצע את הפיגוע ההתאבדות, וכי מדובר במוניר מחמד אבו צלחה צעיר בשנות העשרים לחייו מפלורידה. המחבל האמריקאי, שביצע את הפיגוע יצא לסוריה במהלך 2013 והתאמן במשך חודשיים במחנה אימונים של ג'בהת אלנצרה באזור חלב (ניו יורק טיימס, 30 במאי 2014).

2. הפעלת מחבלים מתאבדים נגד המשטר הסורי הינו דפוס פעולה מוביל של ג'בהת אלנצרה ושל הארגון הג'האדיסטי המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם. פיגועי ההתאבדות, שבוצעו בהיקף נרחב בשנים 2012-2014, הסבו אבידות ונזקים למשטר הסורי, פגעו בסממני משילותו וריבונותו והעלו את יוקרתם של הארגונים הג'האדיסטים המבצעים. בקרב מבצעי פיגועי ההתאבדות בלטו הזרים, מרביתם

מהעולם הערבי ומקצתם ממדינות המערב.¹ ככל הידוע לנו זוהי הפעם הראשונה בה מופעל אזרח אמריקאי בפיגוע התאבדות. עם זאת אותו מספר מקרים של מחבלים מתאבדים ממדינות מערביות נוספות: אוסטרליה וקנדה (במהלך 2013) ובריטניה (בתחילת פברואר 2014).²

מימין: מחבל מתאבד הבריטי בשם עבד אלוחיד מאג'ד, לבוש בבגדים לבנים, טרם יציאתו לפיגוע ההתאבדות (אתר צדא אלשאם אלסלאמי, 15 בפברואר 2014). משמאל: פיצוץ מכונית התופת (סרטון שהופץ ע"י ג'בהת אלנצרה).

3. ההשתתפות המשמעותית של זרים בפיגועי ההתאבדות, ובכלל זה ממדינות המערב, מצביעה להערכתנו על רמה גבוהה של מוטיבציה ג'האדיסטית בקרבם.³ מוטיבציה זאת, שהינה פועל יוצא מהאידיאולוגיה, שהובילה ליציאתם לסוריה, מטופחת במהלך שהותם בסוריה באמצעות אינדוקטרינציה דתית המשולבת בפעילות הצבאית של ג'בהת אלנצרה וארגון המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם. היכולת הצבאית, שהמתנדבים הזרים רוכשים בסוריה, והמוטיבציה הג'האדיסטית הגבוהה שלהם, מגבירים להערכתנו את סיכוני הטרור והחתרנות הנשקפים למדינות המערב, וארה"ב בכלל זה, מ"בוגרי סוריה" השבים למדינות האם שלהם.

4. יצוין כי מספר המתנדבים האמריקאים המצטרפים לשורות אלקאעדה והג'האד העולמי בסוריה נמוך מזה של המתנדבים ממדינות מעבר אירופה, אך הוא נמצא בתהליך של עלייה מתמדת. על פי אומדן עדכני, שמקורו בגורמי מודיעין וביטחון אמריקאים בכירים, המדובר כמאה אמריקאים, אשר יצאו עד כה לסוריה, או שניסו לצאת אליה, מאז תחילת מלחמת האזרחים. רובם הצטרפו לארגונים המזוהים עם הג'האד העולמי (CNN, 1 ביוני 2014). על פי אומדן אחר המדובר בכ-70 אמריקאים. האומדנים העדכניים גבוהים באופן משמעותי מאומדנים קודמים, שפורסמו במהלך 2013 (בהם דובר

¹ פרוט ראו לקט מידע מה-11 בפברואר 2014: "הפעלת מחבלים מתאבדים, דפוס פעולה מוביל במאבק של ג'בהת אלנצרה והמדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם נגד המשטר הסורי ונגד חזבאללה בלבנון".

² פרוט ראו לקט מידע מה-19 בפברואר 2014: "לאחרונה ביצע ארגון ג'בהת אלנצרה פיגוע התאבדות בחלב באמצעות מתנדב בריטי".

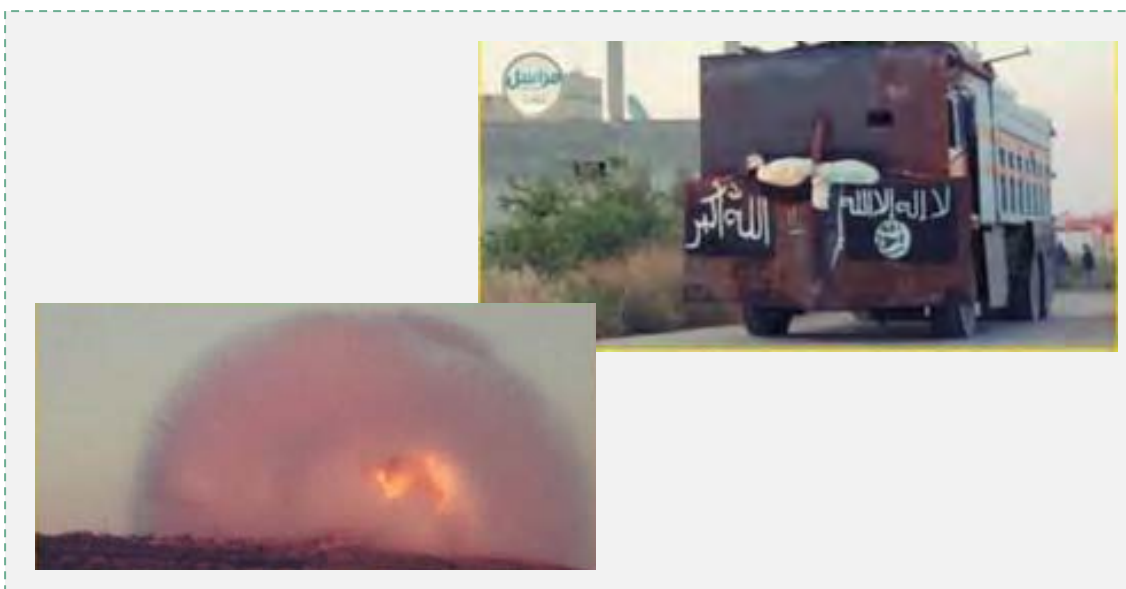
³ על תופעת המתנדבים הזרים ממדינות המערב, הלוחמים בסוריה, רובם בשורות ארגוני מורדים המזוהים עם אלקאעדה והג'האד העולמי.

על 12-15 מתנדבים אמריקאים). הדבר משקף, להערכתנו, את הגידול המשמעותי, שחל במספר המתנדבים האמריקאים בשנה האחרונה כמו גם את התגברות תשומת הלב של גורמי המודיעין והביטחון האמריקאים כלפי התופעה והסיכונים הנשקפים ממנה.

תאור הפיגוע

5. ב-25 במאי 2014 בוצע פיגוע התאבדות מורכב בג'בל אלארבעין, שבמחוז אדלב, אשר בצפון סוריה. הפיגוע כוון נגד מחסומים/עמדות של צבא סוריה. את הפיגוע ביצע ארגון ג'בהת אלנצרה יתכן בשיתוף פעולה עם ארגון ג'האדיסטי נוסף.

6. בהודעה, שהועלתה לאינטרנט על ידי ג'בהת אלנצרה נאמר שפעולת ההתאבדות בוצעה באמצעות ארבע משאיות תופת, שפוצצו במקביל (מיאמי הראלד, 31 במאי 2014). אחת המשאיות הייתה נהוגה בידי אזרח אמריקאי. יש הטוענים, כי המשאית בה נהג האמריקאי נשאה את מטען חומר הנפץ הגדול ביותר והיא כללה 17 טונות של חומר נפץ, כולל פגזי ארטילריה (CNN, 31 במאי 2014). פעולות התאבדות מורכבות מעין אלו הינן דפוס פעולה שכיח של ג'בהת אלנצרה.

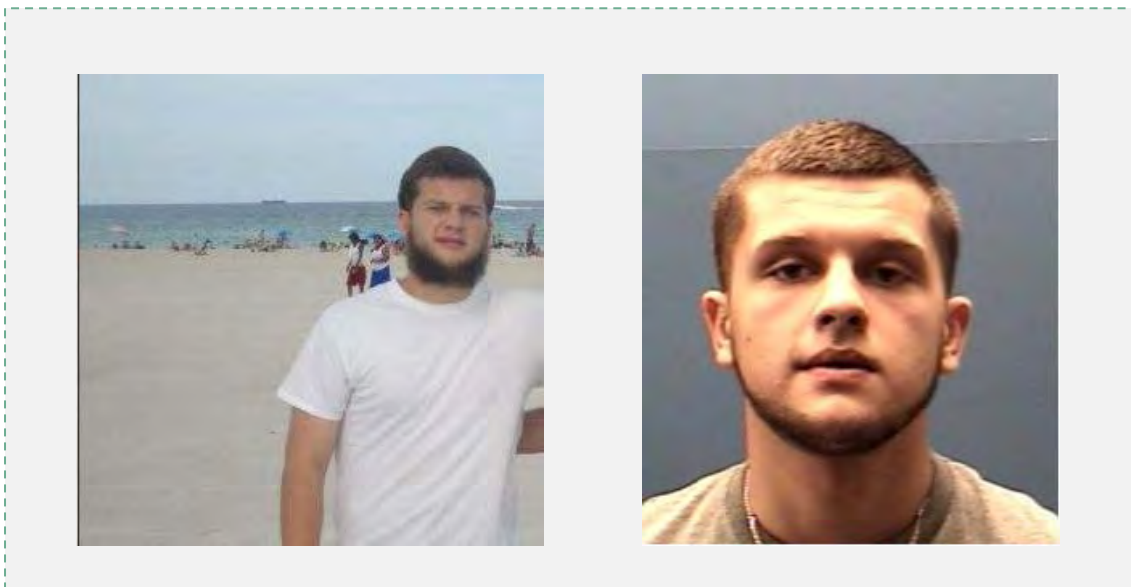

למעלה: משאית התופת בה נהג המחבל המתאבד האמריקאי. למטה: הפיצוץ שנגרם כתוצאה מהתפוצצות המשאית (טוויטר)

קוים לדמותו של המחבל המתאבד

7. ברשתות החברתיות הועלתה תמונה של אזרח אמריקאי, אשר כונה **אבו הרירה האמריקאי**, שנטען, כי הוא זה אשר ביצע את הפיגוע⁴. בסרטון וידאו, ששוחרר ליוטיוב תחת השם "המתאבד האמריקאי של ג'בהת אלנצרה" נראה המחבל המתאבד מתפלל, משחק עם חתולים ומכין עצמו למשימה. הסרטון מסתיים בפיצוץ ענק, שנגרם כתוצאה מפיצוץ מכונית התופת בה נהג (מיאמי הראלד, 31 במאי 2014). לדברי אחד מדוברי הארגון כל הלוחמים הזרים המגיעים לסוריה מתבקשים לאמץ לעצמם שמות כינוי והם לא נחשפים בשמם האמיתי. זאת, לדבריו למען שמירה על ביטחונם האישי וביטחון בני משפחותיהם, שהשאירו מאחור (מיאמי הראלד, 31 במאי 2014).

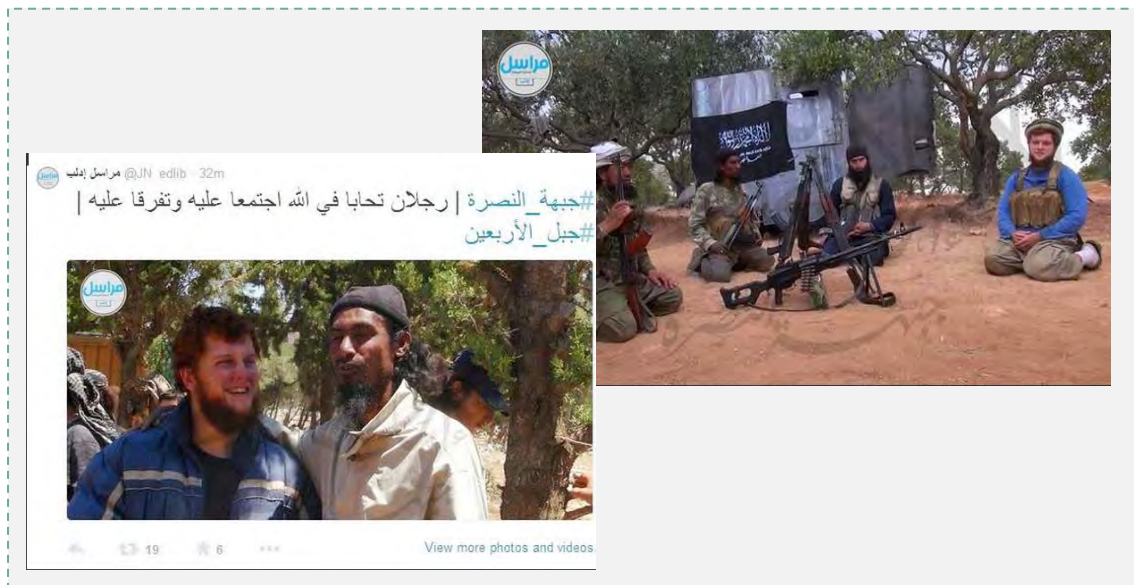
8. ב-31 במאי 2014, לאחר כחמישה ימים מאז דווח על מותו בסוריה, **זיהו מחלקת המדינה, סוכנויות אכיפת החוק והמודיעין של ארה"ב בוודאות את האזרח האמריקאי, שנהרג כמניר מחמד אבו צלחה** (מיאמי הראלד, פוקס ניוז, 31 במאי 2014). על פי הנמסר מחמד אבו צלחה, הוא בן 22 מהעיר Vero Beach שבפלורידה, שם התגורר עם הוריו, שבבעלותם מספר חנויות מכולת. **מוצא המשפחה הוא ירדני פלסטיני** (מוצא משפחת אבו צלחה הוא משכם) (Syriaishere.com). הוא למד בעבר במספר קולג'ים אך לא סיים את לימודיו. באחת המכללות, שלמד היה אף שחקן כדורסל (מיאמי הראלד, 31 במאי 2014). במכללה אחרת הוא הורחק מלימודיו לאחר שרב עם אחד מחבריו ללימודים, אשר לגלג על הבגדים המוסלמים המסורתיים, שלבשה אימו. **חבריו ללימודים מעידים עליו, כי היה מוסלמי אדוק והשתתף באירועים דתיים** (ווישינגטון פוסט, 2 ביוני 2014).

מימין: אבו צלחה כתלמיד קולג' (Seminole State College of Florida). משמאל תמונה שלו שהועלתה לפייסבוק.

⁴ במסורת המוסלמית מוכר **אבו אלרחמן אבן צ'ר אלזאדי**, אשר כונה ע"י הנביא מחמד **אבו הרירה (חתול קטן)**. הוא היה אחד מבני הלוויה של הנביא מחמד ומחברם של חדיית'ים רבים מפיו. אבו הרירה התאסלם בשלב מאוחר יחסית והגיע למדינה בשנה השביעית להג'רה. הוא **אהב חתולים ובשל כך קיבל את כינויו**. אבו הרירה נחשב לאדם שהקדיש את חייו לאסלאם ולנביא. האסלאם השיעי מתח ביקורת על האוטנטיות של החדיית'ים שלו.

9. **מוניר מחמד אבו צלחה יצא לסוריה לפני כשנה.** יציאתו הייתה פתאומית והוא שמר עליה בסוד. רק כשבוע לאחר יציאתו הוא שלח מסר למשפחתו בו סיפר, כי הוא נמצא בירדן. **ככל הנראה הוא עבר חודשיים אימונים במחנה של ג'בהת אלנצרה בחלב** (וושנינגטון פוסט, ניו יורק טיימס, 31 במאי 2014). אסד קנג'ו (Assad Kanjo), פעיל אופוזיציה בסוריה, טען, כי שמע, שעם הגיעו של אבו צלחה לסוריה הוא קרע את דרכו האמריקאי. לדבריו אפילו המפקדים המקומיים היו מופתעים מכך. הוא גם ציין, כי על פי התרשמותו הוא היה, ככל הנראה, אמריקאי ממוצא ערבי משום שהוא דיבר ערבית ספרותית במבטא זר (CBS, 31 במאי 2014). לדברי שלטונות ארה"ב לאבו צלחה לא היה כל רישום פלילי בארה"ב ולא ידוע על קשר כלשהו שלו לטרור. לפיכך לא הייתה כל סיבה לעצור אותו לו היה חוזר מסוריה לארה"ב (וושנינגטון פוסט, 2 ביוני 2014).

מוניר אבו צלחה לצד פעילי ג'בהת אלנצרה בצילומים שהועלו לאתר ג'האדיסטי
(cheatersflorida.wordpress.com, 30 במאי 2014)

בעייתיות במעקב אחר חברתו של אבו צלחה לגורמי אלקאעדה

10. על פי כלי התקשורת האמריקאים משפחתו של מחמד אבו צלחה כלל לא ידעה שהוא בסוריה מכיוון, שהוא שלח להם מיילים לפיהם ניתן היה להבין, כי הוא שוהה בירדן. עם זאת גורמי הלוחמה בטרור של ארה"ב ידעו, כי אבו צלחה נכנס לסוריה אך לא היה להם כל מידע אודות פעילותו או חברתו עם תומכי אלקאעדה עד שהופיע בקלטת הווידאו של פיגוע ההתאבדות. לדברי גורמי מודיעין אמריקאים פעילים בדמותו של מחמד אבו צלחה "נעלמים" בעת שהם חוצים את הגבול לסוריה. חוסר היכולת של גורמי המודיעין לעקוב אחר אבו צלחה עם כניסתו לסוריה **משקף את מה שהם מכנים "חורים שחורים" באשר למעקב אחר זרם הלוחמים המערביים המגיעים לסוריה** (וושנינגטון פוסט, 2 ביוני 2014).

הסיכונים הנשקפים מהמתנדבים האמריקאים בסוריה ופעילות הסיכול והמנע של ה-FBI

11. גורמים מודיעיניים וביטחוניים בארה"ב שבו והביעו חשש מפני **פוטנציאל הטרור והחתרנות** הטמון במתנדבים האמריקאים הנלחמים בסוריה ובזירות עימות אסלאמיות ג'האדיסטיות נוספות. בתחילת דצמבר 2013, בשימוע, שנערך ע"י "הוועדה לביטחון המולדת" של הסנאט האמריקאי בנושא "איומים על המולדת" אמר מזכיר הוועדה, **הסנאטור Tom Carper**, בין השאר: **"...we know that American citizens, as well as Canadian and European nationals, have taken up arms in Syria, Yemen, and Somalia. The threat that these individuals could return home to carry out attacks is real, and troubling."** (www.carper.senate.gov).

12. על פי כתבה בניו יורק טיימס (9 בינואר 2014), התבטא ראש ה-FBI, כי המעקב אחר אמריקאים, ששבו מסוריה **הפך להיות אחד מהעדיפויות הגבוהות של המלחמה בטרור**. גורמי מודיעין אמריקאים מסרו, כי ה-FBI מקיים מעקב הדוק על קבוצה קטנה של אמריקאים, שכבר שבו מסוריה. פקיד בכיר העוסק במלחמה בטרור ציין בפני כתב הניו יורק טיימס: **"We know Al Qaeda is using Syria to identify individuals they can recruit, provide them additional indoctrination so they're further radicalized, and leverage them into future soldiers, possibly in the U.S"**.

13. בתחילת חודש מאי 2014 הודה ראש ה-FBI ג'ימס קומי (James Come) שזרם היוצאים מארה"ב לסוריה מארה"ב גדל בחודשים האחרונים וכמה עשרות אמריקאים הצטרפו למלחמת האזרחים בסוריה לצד כמה אלפי אירופאים. קומי השווה את המלחמה בסוריה למלחמה באפגניסטאן בשנות השמונים והתשעים של המאה הקודמת כאשר לוחמים הקימו את אלקאעדה והכריזו מלחמה על ארה"ב שהביאה למתקפת ה-11 בספטמבר. לדבריו מספר היוצאים לסוריה או אלה השוקלים לצאת גדל בכמה עשרות מאז תחילת שנת 2014. עוד הוסיף, כי נמצאים בסוריה גם לוחמים אמריקאים, המנסים לגייס אמריקאים נוספים בעקבותיהם (אלג'זירה, 3 במאי 2014). רשויות ארה"ב חוקרות עתה גם רשתות גיוס אשר לטענתם ממנות את יציאת הלוחמים לסוריה. זאת, במטרה לעצור את הזרמת הכספים והגיוסים הללו לסוריה (CNN, 31 במאי 2014).

14. בתקשורת האמריקאית דווח, כי התובע הכללי **במשרד המשפטים האמריקאי הורה להתמקד באיום ולעקוב אחר לוחמים זרים, כולל אמריקאים, אשר הצטרפו ללחימה בסוריה**. בכוונת התובע הכללי להביא מומחים ולשתף פעולה עם גורמים עמיתים באירופה ובמקומות נוספים בחקירות אלה. ה-FBI הקים צוות מיוחד לזיהוי אזרחים אמריקאים המתעתדים לצאת לסוריה והם פועלים באמצעות סוכנויות המודיעין וסוכנויות אכיפת החוק כדי לחקור אותם. מחלקת המדינה של ארה"ב הורתה גם לדיפלומטים שלה ברחבי העולם לגייס שותפים ממדינות נוספות לפעילות משותפת בנושא (CNN, 31 במאי 2014). **לדברי רשויות אכיפת חוק בארה"ב כמה עשרות אמריקאים, שכבר שבו מסוריה לארה"ב, נחקרו או נבדקו** (ווישינגטון פוסט, 2 ביוני 2014).